

Asztor

A napok legszebb időszaka a reggel. Mindig valami újnak a kezdete. Ezt ismételtetem rendszerint mindig, ha felébredek. S időnként lenyúlok balkézze az ágydeszkám mellett abban a reményben, hogy sűrű bundádban akad meg a kezem. De hát te már nem vagy ott. Hiányzik nekem ez az érintés, hiányzik a reggeli társaságod.

És ma erről az érintésről álmodtam, az ujjaim puha érzéséről. Felébredtem, s míg a múltban ez a bizonyosság és biztonság érzetét keltette, ma bosszús lettem, amikor a kezem ehelyett súlyosan koppant a hideg padlón. Főleg, hogy menyire képes az ilyesmi mindent szétrombolni egy pillanat alatt. Feküdtem az ágyon, nem volt kedvem fölkelni, kissé patetikusan arra gondoltam, hogy nincs is kiért. S mindez csupán a bizonyos érintés hiánya miatt. Elképzeltem, hogy simogatlak, a forró tested – keménynek tűnik, mégis bizonyos vagyok a törékenységében – kis ideig morzsolgatom a bundád, a hosszú szőrszálak a mutatóujjam köré csavarodnak, ahogy mindig szokásom volt, és azt hittem, hogy neked is tetszik ez az érzés; aztán azzal a gondolattal játszadoztam, ugyan melyik testrészedet simogatom – hol a fejed és hol a bozontos farkad. Felültem s megpillantottam elnyúlt testedet az ágyam mellett. Néha felemeltem a fejed, és rám néztél, csóváltad a farkad, hogy bizonyos legyen benne, őszinte tekinteted örömmel veted rám. Néha meg rám sem hederítettél elkábulva saját lustaságotól és csak mozdulatlanul figyeltél.

Tudhattam én akkor, amikor még abban a boldogságban részesülhettem, és ez az érintés kísérőm volt minden reggel, tudtam volna akkor értékelni ezt a boldog érzést? Igen, tán igen, de bizonyos, hogy nem ily mértékben. Milyen nehéz most emlékezni ezekre az apróságokra. Milyen távolinak és valótlanoknak tűnnek. Belepte a por, ráhordva milliónyi semmiséget. Ahogy reggel felkelek az ágyból, nem jut eszembe semmi abból, s így nem is tudatosítom, hogy hiányzik. Teljesen elfelejtettem, hogy a nap kezdődhet találgatással, milyen helyzetben fekszel, és nem csak erőgyűjtéssel arra a meggyőződésre, hogy képes leszek megélni a mai napot. Az életem egyszerűen olyan egzisztenciális megterhelésbe került, hogy szinte lehetetlen még elképzelni is a kötelező mindennapi sétákat. Már nincs lehetőségem, nincs alkalmam azt találgatni, melyik testrészedet simogatom, és hogy napjaim első gondolata az legyen... És csak úgy feküdni és tudatosítani, mennyire lényeges ez.

Kár, hogy sosem tudom meg, hogy reggelente csupán emiatt az érintés miatt feküdtél-e az ágyam mellett. Most könyvek hevernek ott – mintha igyekeznék kitölteni azt az ürességet – s mily kevés való életet rejtenek magukban hozzád képest! Mily hamisak, csalókák, kétszínűek. Mily lényegtelenek, fölöslegesek azon a helyen. Teljesen mindegy, melyik könyvet érintem meg. A könyveknek mindegy, megérintjük-e őket. A könyveket nem érdekli a mi érintésünk.

Mi történne, ha egy reggel megérinteném kezemmel a te forrón emelkedő mellkasod? Már nem csinálom, elszoktam az ilyen dolgoktól, de mi lenne, ha egyik reggelen a kezem véletlenül lecsúszna az ágyról a testedre? Tán félnék is kinyitni a szemem, s ha kinyitnám, megállapítanám, hogy kint bizonyára fényes nap virrad. A szobába gyönyörű világosság ömlik, és különös csend telepedne mindenre. A mutatóujjamra csavarnám fekete szőröd és találgatnám, hol a fejed, hogy onnan kezdve simogathassalak. Még ha tévednék is, mi sem történne. Frissen felkelnék, s te az új napon őszinte, tiszta tekintettel üdvözlölnél. Minek a szavak, minek az elnyűtt frázisok, ha tekintettel ki lehet fejezni mindent.

Csupán egyetlen nap. Mit nem adnék egynapi társaságodért. Csak az ostoba, csak a tudatlan állítja, hogy egyetlen nap kevés, még ha benne van is az örökkévalóság, a halhatatlanság.

Gyönyörű nyári reggel van. Nyújtózkodom az ablak előtt, és a lágy fény elönti az arcom. A sarokban ülsz, és feltűnés nélkül figyelsz. A szemed nevet, csóválod a farkad. Követed, ahogy nézek ki az ablakon, és a tested feszül, mint a húr. Tudom, elég mondanom egyetlen egy szót, s te egyszerűen abba hagyod a nyugalom színelését, és már ugrasz is a bemelegített helyedről. Kicsit várok, nyújtom az időt, de aztán én sem bírom tovább. „Megyünk?” – kérdelem olyan hangsúllyal, amit nyomban felismersz. Szinte repülsz, sugárzol. Veszem a nyakörvet, megcsörrentem, és ez számodra már egyértelmű jelzés. Megyünk ki a csendes korai reggelbe. Nem sietünk sehová.

A folyosót az álmos nap fénye világítja, ami szinte nem melegít. A nap még erőtlen, s az árnyak félelmetesen hosszúak. Csend van, az élet még nem indult be. Ez egy gyönyörű nyári reggel. Mindent magunk mögött hagyunk. Szándékosan szagatjuk kötelekeinket, amik ehhez a helyhez kötnek. Szeretnék így élni, s te is, és te is... Előttünk még az egész nap, érintetlen, teljes egészében a miénk. A friss reggeli levegő az arcunkba csap. Érzed? Pontosan ez a mi időnk. Remeget az izgalomtól, mi minden szép vár ránk.

Arra gondolok, hogy is léptél az életembe. Kóbor kutyaként talált rád anyám. Meglátogattunk a menhelyen. Nem éppen csábító hely az, elvitünk sétálni. Szörnyen rángattál, feszült a poráz a szabadság utáni vágytól. Nem voltál nekem szimpatikus, nem nagyon tetszettél, és nem akartalak. Ennek ellenére végül mégis nálunk kötöttél ki.

Ahogy elhoztunk a menhelyről, sok új dolgot kellett megszoknod. A sarokban tükör áll, amit megugattál. Kénytelenek voltunk letakarni lepedővel, mert szörnyű ugatásba kezdte, ahogy megláttad magad benne. Fokozatosan aztán megszoktad a képmásod. Vajon tudtad, hogy a tükörben magad látod? Nem éreztél irántunk ellenszenvet, hogy egy másik kutya is van a családban? Kár, hogy ezt már sosem tudom meg, mint ahogy sok más egyéb dolgot sem. S miért borzadtál annyira az esernyőtől? Mi történt veled, hogy behúzott farkkal elmenekültél előle? Egyszer eltökéltem, hogy megszabadítalak ettől a rettegéstől. Becsuktalak a szobába, és ropiból kígyót formáltam a földön. A végén elhelyeztem egy széket, és beledugtam az esernyőt. Kiengedtelek, és te nyomban nekiláttál a ropinak, ropogtattad fáradhatatlanul, és lassan haladtál két helyiségen át a bizonyos szélig. Csakhogy amint megláttad az esernyőt, behúztad a farkad, füttyültél a nagy rakás ropira a szék alján és eliszkoltál. Mi lehetett az az emlék, amely annyi félelmet keltett benned? Ezt már sosem tudom meg. Lehet, hogy jobb is. A tudat, hogy kiskutyaként ütöttek agyba-főbe ernyővel, számomra gyötrelmes.

Túlságosan is beleéltem magam a te helyzetbe. Még azon is eltűnődtem, hogy nem unalmas-e számodra az ilyen élet. Mondogattam neked – hogy lehetsz ennyire elégedett? Hogy lehet, hogy neked a boldogsághoz ilyen kevés is elég? Ha elképzelted, hogy nekem is ilyen életem lenne, elszörnyedtem. Állandóan ugyanaz – ugyanaz az élettér, háromszor szükséglet napon-ta és túlnyomó részt ugyanazokon a helyeken. Úgy gondoltam, hogy bizonyára szükséged lenne változásra. Időnként hosszabb sétára vittelek, általában ezek a péntek délelőttök voltak. Igen, a pénteketek a miénk voltak. Az erdei tóhoz jártunk. Hajdan sok időt töltöttünk ott. Azokat a helyeket jártuk keresztül-kasul, bármilyen idő volt is. A forró nyári délelőttökön, amikor bolondul vetted magad a vízbe, kemény téli napokon is, amikor boldogan hemperegtél a hóban. Gyakran itt én is úgy éreztem magam, mint egy taknyos kölyök. Beszórtalak a hulló hóval, ingereltelek a tekintetemmel, aztán hagyttalak, hogy kergessél. S mikor beértél, gyöngéd szeretettel harapdáltál, elkaptalak, és együtt hemperegtünk a hóban. Mi lett ezekből a pénteki napokból? Nem is volt ez

olyan régen. A kérlelhetetlen idő meglepett bennünket. Egyre lassúbb és fáradtabb lettél, s aztán már arra gondoltam, hogy hosszabb sétákra nem is lennél képes.

Kezdtém mérlegelni, mit is jelentettek nekem ezek a közös séták. Nem volt ez kötelesség, vagy legalábbis később már nemcsak kötelesség volt. Amikor gyakran olyan állapotban voltam, hogy társaság után vágytam, és mégsem akartam magyarázni rossz hangulatomat, itt voltál te. Lehet, hogy az együvé tartozás művészete ugyanolyan nagy, mint a másik meghallgatásának művészete. Csupán szó nélkül tudtára adni a másinak, hogy itt vagyok, kész hallgatni, nyílt egyszerűséggel létezni, lenni. Erre itt voltál te. Soha nem kérteztél semmit, de itt voltál velem. Éreztem a jelenléted.

Vissza-visszatérek azokra a helyekre, hogy erre emlékezzem. Visszatérek oda, hogy emlékezzem az értékre, annak fontosságára, amit jelentettél nekem. Az ember túl gyakran és túl gyorsan felejt. És én nem akarok ebből elfeledni semmit.

Kullogsz mellettem, rövid idő alatt átvágunk a ligetfalui lakótelepen, amely még nem hevült át a forróságtól, és hamarosan eljutunk a két hatalmas gesztenyefa alatt álló erdészházig. A nap magasabbra hág, de még mindig elég hűvös van. A frissen zöldellő fű szálain harmatcseppek ringanak. Ez olyan gyönyörű és kellemes, szinte átérzem ezt a gyöngyözést, s az út kitárul a szemünk előtt. Az árnyak absztrakt darabkákban hullanak szét az aszfalton, és nincs senki, aki akadályozná bejutásunkat ebbe a birodalomba.

A jól ismert erdőben találjuk magunkat. A puha talajon lépdelünk, te kissé előttem szaladgálsz mélyen lógó fejjel és orral a fekete talajt szimatolva. Elemedben vagy. Kellemes sétálni ezeken a helyeken, de nem állunk meg. Folytatjuk utunkat az ismeretlenbe új helyeket keresni. Felfedezők vagyunk. Haladunk előre, semmi sem állja utunkat, semmi terv, semmi kötelesség. Csupán mi vagyunk és ez a nap.

Időnként arra is gondoltam, hogy nem kedvelsz. Azt sem tudom, miért. Nem én voltam az, aki minden este eléd tette a vacsorát? Néha kényeztettelek, de időnként túl szigorú voltam veled. Nem voltam következetes és egyforma. Meg is ütöttelek, néha keményen. Ha elgondolom, milyen gyakran emeltem rád kezet... Nem is kevés-szer. És nem is voltak ezek amolyan ártatlan legyintések, hanem rendes ütlegek. Hisz ki szeretné az erőszakosat? Miért kellene szeretned? Néha ez nem is volt számomra fontos. Nekem az volt a lényeg, hogy fogadj szót és respektálj. Tán

később is, amikor csak kényeztettelek, és tán próbáltam részben jóvátenni – ahogy hittem – az erőszakos nevelési módszerem, te még mindig emlékeztél az én kegyetlenkedéseimre, és sok esetben minden zúgolódás nélkül szót fogadtál, s nekem ilyenkor fájt az a tudat, hogy benned állandó gyökeret vert az irgalmatlan kezemtől való félelem.

De hát én csupán a te tényleges gazdád akartam lenni. Azt a vonzalmat igyekeztem elérni, azt az erős kapcsolatot, amiről oly gyakran hallottam és olvastam. Tetszett az a tudat, hogy bizonyára szembeszálltál volna a medvével is, csakhogy megvédj. Nem is tudom, mit is akartam akkor. Azt akartam, hogy engedelmes légy, és kerestem a módját, hogy kényszerítsek rá. De hát akkor a te gazdád voltam én? Hát aligha.

Egy borongós délután a párkányi Dunaparton sétáltam veled. Szaladgáltál a part mentén, állandóan csóváltad a farkad, és megmégmártóztál a hideg Dunában, hisz késő őszi járt az idő. Egyébként nagyon kellemes nap volt. Nyáron tele van heverésző néppel, így ez a hely olyankor elveszíti meghittségét, de akkor egy fia lélek sem volt ott. Legalábbis azt hittem. Te egyszerűen megdermedtél, mert a bokrok közül előbukkant egy hatalmas kutya, amolyan Rex felügyelő és a farkas sikertelen keveréke. Ahogy megpillantott téged a távolból, megállt. Hosszú, csapzott okkerszínű szőrzete úgy lógott róla, mint valami öreg, szakadt függöny rongya. A szeme vést jóslóan villogott. Mire tudatosíthattam az új lény jelenlétét a festői, melankolikus dunai színtéren, feléd rontott és rávetette magát megdermedt testedre. Rémisztő látvány volt. Menekültél előle behúzott farkokkal, ahogy csak bírtál, és az a nagy dög ugrált rád vérszomjas pofával. Mindez olyan gyorsan történt, hogy mire észbe kaptam, a támadó elszaladt. Aggódva futottam hozzád, és néztem, nem sebesültél-e meg. Az ölemben megnyugodva viselkedtél, és enyhén csóváltad a farkad, amíg én törölgettem rólad annak a bestiának a nyálát. Egy perc sem telt bele, a kutya visszatért, újabb támadásra készült. Ösztönösen védelmezően álltam eléd. Különös helyzet volt ez, mintegy harminckilós kutya készült rám támadni, és én egyáltalán nem féltem, tán sejtettem, hogy nem én vagyok az elsődleges célpont. Meg akart kerülni, s én abban a gyors helyzetben hasba rúgtam. Nem úgy tűnt, mintha ez különösebben nyugtalanította volna, csupán néhány méternyire kibillentette helyzetéből. És már újra rontott rád. Emlékszem, hogy elsötétült az agyam, és tán először előtört belőlem az állati védekezési ösztön. Valahogy így kellett éreznie az őskori embernek is; nem éreztem félelmet, inkább eltökéltséget, védekezni mindenáron. Ilyenkor nem is szabad

fontolgatni. Felmarkoltam a földről egy követ, nehezet és jókorát, hogy alig bírtam a kezembe fogni. Láttam, miként veti magát rád, szinte láttam mancsának éles karmait, ahogy igyekezik szétszaggatni a hasad. Abban a pillanatban az én állati ösztönöm tetőzött. Ráordítottam szörnyen szitkozódva, és ahogy egy pillanatra kiszabadultál szorításából, és a dög egymagában állt, hozzávágtam a követ. Ha a fejét találom el, biztos vagyok benne, hogy aligha éli túl. Elborult aggyal jócskán mellétaláltam, csupán a mancsait érték a szétfröccsenő kavicsok. Aztán megragadtam egy jó darabnyi uszadék fát, ami a lábamnál feküdt, hogy széttöröm rajta. Biztos vagyok benne, hogy megtettem volna. Ott, a vízpatron szintre az őseMBERI szintre süllyedtem vissza. A kutya szerencsére elszaladt, és vissza sem tért. Máig sem tudom, hogy miattam-e, vagy tán meghalotta a távolból a gazdája hívását.

Kis idő múltával lecsillapodtam. Nagyon felindult voltam, ám belül valamiféle hősiesség érzése fogott el és elégedettség önmagammal, hogy képes voltam megvédeni téged; hogy igazi gazdaként viselkedtem, hogy teljesítettem gazdai kötelességemet. Szentül hiszem, hogy ez még jobban egybeforrasztotta kapcsolatunkat. Megalapozott hierarchikus kapcsolat jött létre közöttünk. Neked szót kellett fogadnod hálából, hogy megmentettem az életed, nekem meg jobban kellett gondoskodnom rólad és védelmeznem téged.

Valami hasonlót éreztem, amikor az állatorvoshoz vittelek. Biztosan nem szíveltél, hogy kényszerítetek oda. De tudtam, hogy a te érdekedben teszem. Képes voltam elviselni a gyűlöletet, képes voltam ezzel a tudattal élni, mert tudtam, hogy ezt csak én engedhetem meg magamnak. Úgy tartottalak, mint valami satuban, ahogy szúrták beléd a tűket, és te meg szívet szaggatóan vinnogtál, kapálóztál az életért, és próbáltad megharapni a kezem. Nem törtem meg, kérlelhetetlen voltam, mert bennem is hasonló állati ösztön, hasonló erő volt. Senki más nem akart odavinni, mert nem akarták látni a fájdalmad és kínodat. Ez érthető, senki épeszű emberfia nem kívánhat ilyent. Tudom pontosan, milyen ez. Én is magadra hagytalak a fájdalommal, másként értelmeztem, könnyen vettem... Úgy gondoltam, nincs erőm megosztani veled nyomorúságodat. Így is átjárta minden porcikámat. Az az egész kezelés, az egész végtelen közös kínlás jobban összekötött bennünket, mint azelőtt bármi.

Az erdő egyre gyérebb, itt-ott a fűből vékonyka jegenyék nőnek, meg terebélyes fűzfák. A kitaposott mezei ösvényen haladunk, körülöttünk narancssárga száraz fű, telve zsongó bogárral. Imádod a vizet, tudom, ezért a folyónak vesszük

az irányt. A nap már magasra kúszott az égbolton, és egyre melegebben tűz. Lógó nyelvvel lihegsz, ennek ellenére szinte az egész tested nevet. Egyre boldogabbnak látszol, öröm sugárzik izmaid minden rezdüléséből. A megvalósult, megtestesült boldogság árad belőled. Ahogy elnézlek, nem győzők ámuldozni energiádon, erődön, érdeklődéseden minden iránt, ami csak mozog körülöttem. Ha méhecskét vagy darazsat látsz feléd repülni, utána kapsz, csak úgy csattannak a fogaid. Ha nyulat látsz, utána veted magad olyan lendülettel, hogy negyed óráig is kereshetlek és hívhatlak.

S ahogy végre a Dunához érünk, olyan állhatatossággal veted magad bele, mintha itt minden a te kedvedért lenne teremtvé. Ahogy kilépsz a vízből, egyszeriben olyan sovány letél, olyan nevetséges, hogy a tested ilyen vékonyka lábacsókán áll. Megrázod magad, egy pillanatig sem nyughatsz, vizslatod a környéket. Szaladgálsz erre-arra, belegabalyodsz az ágak szövevényébe, s amikor kiszaladsz a sűrűségből az útra, a szád körül földes nyál csurog, s a lábaidon bogáncsok csimbókjai csüngenek. Leülünk a fák alá, és te nyugodtam mellém fekszel. Pihenünk a különös csöndben, távol minden rossztól, betegségtől és fájdalomtól. A város légüres terét kitöltötte a természet kellemes zsongása.

Furcsa, hogy akkor kezdtünk összebb tartozni, amikor láthatóan kezdtél öregedni. Különös, hogy a fájdalom és gyötrelmen keresztül vezetett ide az út. Sosem kérdeztem, miért van ez így, nem is tudom, hogy ezt tudatosítottam-e. Ki hitte volna, hogy egy ilyen életerős lény egyszer tehetetlenné válik?

Egy augusztusi koraestén történt. Aggódva emésztési problémáid miatt vittelek ki sétálni. A tájra lassacskán rátelepedett az est varázsa. És mégsem tudtam igazán élvezni, ezek a napok az elmúlás jegyében teltek, aminek köszönhetően már az elképzelésétől is hányingerem támadt. Lehasaltál a fűbe, és nem akartál tovább menni, alig távolodtunk el a bejárattól. Ez már rosszat sejtetett. Azt hittem, majd elmúlik, hogy idővel jobb lesz, de ahogy megláttam a végbeled – hatalmas, dagadt, rózsaszínű – ettől a látványtól sokkot kaptam, úgy hiszem, ezt a látványt nem felejttem el halálom napjáig. Elképesztően természetellenes volt. A testiség sosem volt számomra annyira valóságos, tapintható és amellet torz és képtelen. Még azon az estén elvittelek az állatorvoshoz, az ügyeletre. A doktor alaposan megvizsgált, miközben én lefogtalak, nehogy fetrengj a fájdalomtól. Közben figyeltem az orvos arcának minden rezdülését. Ahogy levette a kesztyűjét, olyan arcot vágott, ami nem sok jóval kecsgete-

tett. Daganatról kezdett beszélni. Csak akkor értettem meg, hogy az ember milyen passzívan képes fogadni ilyen tájékoztatást. Bólintottam. Annak ellenére, hogy világosan értettem, amit mondott, a fejemben valahogy mégsem állt össze.

Ahogy kijöttünk, mintha a gondtalan fiatalság töredéke villant volna fel benned, örültél, hogy elhagytuk azt a nyomasztó, steril környezetet, csupa élet voltál. És éppen ekkor tudatosult bennem az egész, összeállt a kép. Az életnek ez a ki-sugárzása, ami benned egy pillanatra feltört, az utolsó egyike volt.

Talán dél lehet. De mit számít az nekünk, fekszünk a terebélyes fűzfa alatt a fűben, és a kék eget bámuljuk. Az az érzésem, hogy a világon semmi sem ronthatja el ezt az idillt; te mellett fekszel szorosan a földre lapulva, mintha a valódba merülnél. És én is ugyanezt teszem. Levetem magamról azt a hordalékot, ami más emberré tesz. Néha irigyelem a hosszú szőrzedet, amire soha hasonló piszkos hordalék nem tapad. Fekszel mellettem, a jobb kezemmel magamhoz szorítalak, nem adlak senkinek. Érzem, ahogy ütemesen lélegzel, mintha valami átszállna rám is ebből a nyugalomból. Néha úgy érzem, hogy ezeket a lényeket a felső hatalom küldte nekünk, hogy ne érezzük magunkat olyan magányosnak, elhagyatottnak.

Ahogy nézel rám, szinte látom a hallgatásban rejlő bölcsességet és az összetartozás nagy-nagy képességét. Hiszek benne, hogy te különleges vagy – mint ahogy hiszik a többi kutyatulajdonosok is az ő kedvenceikről. Annak ellenére, hogy nem tudhatsz velem gyümölcsöző eszmecserét folytatni irodalomról vagy zenéről, gyakran előnyben részesítettelek azokkal szemben, akik képesek lettek volna arra. Néha beszélek is hozzád. Lehet, hogy csak szívesen hallgatom, de ez semmivel sem nagyobb túlzás, mint az imádság. De hát mi az, amiért a körülöttünk lévő embereket tiszteljük, miért szeretjük őket? Ez csupán intelligencia kérdése? Nem, mindig olyan lénynek tartottalak, akiből szinte árad a természetes kutyai bölcsesség. És most tudom, hogy ez nem kis dolog. És ahogy így fekszünk a fűben, és mellettem pihensz, élvezzük az élet ízét.

Az ágyam mellett feküdtél. Éjszaka volt? Vagy reggel? Nem is tudom, állandóan egy helyzetben pihentél. Rendszeresen lenyúltam balkézzel az ágyból a forró tested tapintására és ellenőriztem, lélegzel-e. Nehezen szedted a levegőt, mozdulatlanul feküdtél. Néhány nappal ezelőtt még fájdalommal nem tudtál ülni maradni, állandóan hanykolódtál, és én sem aludtam veled egész éjjel. Nem kellett az étel, nem akartál inni. Amikor

kényszeríteni próbáltalak, hogy igyál legalább néhány korty vizet, kis idő múlva kihánytad gyomorsavval vegyesen, és az még jobban kimerített. Törtem a fejem, miként enyhíthetnék fájdalmadon. Néha megfordult a fejemben a kimúlás gondolata is. Kívántam neked, hogy könnyítsen fájdalmadon. Igen, gondolatban el is hantoltalak.

Tapogattalak és tudatosítottam testi állapotodat. Hogy tested hús és csont, hogy élő lény vagy, amely most fokozatosan pusztul. Ehhez a tudathoz társult annak megértése, hogy egyszer mindennek vége, az élet behatárolt. Megigézett az a bomlási folyamat, amely benned lejátszódott. Nem vinnyogtál, nem is tudtad, hogy szenvedsz, de már nem voltál igazán te. Elpárolgott a személyiséged. Sosem feküdtél tehetetlenül, sosem utasítottad vissza az ételt, a vizet. Már nem voltál a régi, nem kellett az élelem, nem kellett ürítened, nem mozgottál, csak feküdtél kihunyó tekintettel – ez volt egyedüli kapcsolatod a világgal.

Az orvos vastag tűt nyomott beléd, azon át pumpálta a sötétvörös vért – meglepett telt színe. Mintha kimeríthetetlen életerőt tartalmazott volna. Egy ampulla, másik ampulla... mennyi még? Aztán infúzióra kötött. A folyadék lassacskán csöpögött az eredbe, s nekem nem maradt más, csak várni. Csak feküdtél az asztalon, mialatt a betegség vágóhidat csinált a bensődből. Tulajdonképpen mi ellen is harcolunk? Mi rejtőzik a testedben? Röntgen, ultrahang nem mutatott ki semmit, csupán fekete-fehér foltokat, amelyekben tán még az egészséges részek is betegnek, roncsolódottnak tűntek. Az orvosok sem voltak biztosak benne. Abszurd módon azt hittem, hogy mi vagyunk a hét, vagy tán a hónap különleges esete. Az egész személyzet szinte együtt élt veled, fáradhatatlanul igyekeztek megállapítani, mi lett veled. Senki sem szerette volna már látni a fájdalomcsillapító és érzéstelenítő szerektől agyonszurkált bőrödöt, a megalázóan kiborotvált hasad, a végbélvizsgálatokat... Az orvosok már meg sem fizettettek minden beavatkozást.

Kint tetőzött a nyár, nem tudom, érzékelted-e. Már a járás is gondot okozott, haza már csak bicegve értünk. Otthon meg csak elnyúltál, és így töltötted utolsó napjaid. Haldokoltál, mint ahogy a nagy személyiségek – úgy gondoltam – békésen, csendben, fölösleges panasz nélkül. Mintha nem akartál volna ezzel a terhünkre lenni.

Másnapra voltál berendelve műtetre. Péntek volt. Péntek volt mindig a mi napunk, emlékszel? Pontosan ott feküdtél, ahol tegnap lepihentél. Fogtam a nyakörvet, és megcsörgettem a szemed előtt. Már napok óta nem reagáltál erre a hangra. Elnyomtam magamban a kellemetlen érzést, tudtam, hogy ez nagyon rossz jel. Nagy nehezen fel-

emeltelek és lábra állítottalak, nem segítettél, nem volt rá elég erőd. A hátsó lábaid csúszkáltak a padlón, nem bírták tartani a tested. Ez volt a Golgotára vezető út. Nagy nehezen kivánszorogtunk. Mintegy a fele úton lefeküdtél a föbe, és nem voltál hajlandó tovább mozdulni. Ott ültem veled a föben egy közönséges nyári reggelen, és a fejed simogattam. Különös, pofádon nyugalom látszott, úgy tűnt, mintha mosolyognál. Mintha minden úgy lenne, mint azelőtt. Kis ideig ott heverésztünk, mintha mi sem történt volna. Na de aztán mennünk kellett. De te már nem bírtál. Fel kellett téged vennem az ölembe, s vittelek azon a darabon, azon a kis időn át, amit soha el nem felejték, mert a végzetbe vittelek. Nehéz voltál, mintha a betegségéd súlya is nyomta volna a tested a szó szoros értelmében. Az a pillanat, ahogy vittelek, szorosabbá fűzte viszonyunkat, mint bármi más. Sosem éreztem magam jobban a gazdádnak. Minden körülmény ellenére – vagy inkább ennek köszönhetően – ez volt a csúcsa barátságunknak, együvé tartozásunknak.

A nap sugarai áttörtek a fa ágain, és mellettünk hömpölygött a Duna. Feküdtünk egymás mellett, és hallgattuk a körülöttünk zajló életet. Mire gondolkod? Azt hiszem arra, ahogy a hóban hemperegsz. Úgy hittem, a telet szereted leginkább. Emlékszem, ahogy egy téli napon anyámmal együtt sétálni mentünk. Nem emlékszem pontosan a részletekre, csupán egy kitörölhetetlen érzés, egy feledhetetlen mozzanat maradt meg az emlékezetemben. A nap alacsonyban járt, volt a levegőben valami kellemetlen. Foga volt, vagy inkább csípett. A nap sugarai nem melegítettek, hanem szűrtak. Csípték a szemet. Ott függtek a levegőben, és kellemes színárnyalatokra festették a levegőt. Az embernek az volt az érzése, hogy egész nap alkonyodik. Hideg volt, a föld keményre fagyott, a pocsoltyák is teljesen befagytak. A száraz fű mintha égne, narancsszínűn, mint a kései szeptemberi hőségben. A tiszta és mozdulatlan hideg légben reszkettek a fekete növények. Te a száraz bokrok közt bók-lásztál, törött ágacskák lógtak a füleidből és a melled bolyhos szőrzetéből. Nem is tudom, hogy az a nap miért kötődik olyan lényegesen hozzád. Azt sem tudom, pontosan mit idéz föl bennem. Szomorúságot, mélabút, de örömet is, valamiféle összetartozás érzetét. Abban az egy pillanatban, ahogy gondtalanul ballagtál a keményre fagyott talajon és fogaiddal igyekezted kiszedegetni bundádból a bogáncsokat, számomra halhatatlan lettél.

– Nem operálhatjuk – jelentette be az orvos, ahogy ment ki rágyújtani – nem jó a vérképe, 800 µmol/l a keratinin, ilyen még nálunk nem volt...

Mintha tudnám, mi az a keratinin és hogy a 800 µmol/l tényleg annyira drámai-e. De felháborított közönye, ahogy ezt közölte, csak úgy, mellékesen, a váróteremben. Aztán ismét felfektettek a már jól ismert asztalra, körülvéve szekrényekkel, amelyek az életben tartásodhoz szükséges folyadékokat tartalmazták. Bejött a doktor, és bővebben ismertetni kezdte vércépedet. Meg hogy nem működnek a vesék. Ez többé-kevésbé világos volt, hiszen nem vizeltél már néhány napja. A műtét kizárt.

– Különös eset ez a maguk kutyája – mondta az orvos és eltűnődve csóválta a fejét – nem emlékszem, hogy valaha is mértünk volna ilyen magas keratinin értéket.

Fanyarul gondoltam rá, milyen dicsó csillag lettél, hogy megdöntötted ennek a rendelőnek a rekordját, és így beírtad magad ennek történelmébe. Ismét bekötötték az infúziót, de alighanem csak olyan hatása volt már, mintha olajat csepegtettek volna az elromlott motorba. Fogtam a mancsod, és vártam anyát meg a bátyámat. Közben azon tűnődtem, vajon érzed-e közelségem, jelenlétem. Hogy egy kis megkönnyebbülés-e számodra, hogy nem vagy itt egyedül. Vagy gyűlölsz, mert mindezek a kegyetlen procedúrák velem kapcsolatosak? Apatikusnak tűntél, agóniában voltál, s a tudatodat elnyomta a betegség. De hiszem, hogy legalább egy icipicit tudatodnál voltál. Nem gondoltam a múltra, a jövőre gondoltam, arra, hogy már soha nem megyünk sehová.

Aztán jött a doktor az injekcióval, benne át látszó folyadék. Maga előtt tartotta, mintha sav lett volna benne. Elképzelttem, miként adnak neki utat, miként térnek ki útjából az emberek, mintha maga lenne a megtestesült halál, egy csontváz, a kezében kaszával. Hozzád lépett és minden teketória nélkül beléd szúrta, minden figyelmeztetés nélkül. Vártam, hogy majd lassan fogsz kimúlni. Te meg hirtelen felemelted a fejed, iparkodtál megakadályozni őt, tán még meg is harapni, de még mielőtt beléd nyomta volna a fecskendő tartalmát, a fejed lehanyatlott és a nyelved furán kiöltötted. Gyorsan történt, egyszerűen és visszavonhatatlanul. A halál nem teketóriázik, az végleges.

– Különös eset ez a maguk kutyája – jegyezte meg a doktor.

– Igen! – nyögtem ki válaszul. De egészen másként gondoltam.

Mindenütt nyugalom van. A nap szünet nélkül süt, és körülöttünk csend honol. A kavicsos parton haladunk, időnként homokkal keveredik, és a talpunk alatt ropognak a meszesedett kagylóhéjak. A óra emlékeztet. Nyugaton színesednek a felhők. A Duna kissé sötétebb lesz. A jegenyék és a füzek lengedeznek az enyhe alkonyati szélben. A folyó kellemesen susog. Asztor kergeti a hullámokat.

(Vércse Miklós fordítása)

Bangó Miklós: Mártélyi fák (tusrajz)

